

Algemeen

De grote opdrachten zijn sterk, volledig en dekken, er heeft een goede herformulering plaatsgevonden.

Het is belangrijk dat Digitale Geletterdheid (DG) terugkomt in *alle* leergebieden, er zijn wat zorgen over of dat ook echt gaat gebeuren. Het ontwikkelteam DG kan en moet daar een lans voor breken.

Het is tegelijkertijd belangrijk dat DG de status van een apart vak krijgt, anders kun je onmogelijk voldoende expertise opbouwen en kan het leergebied onmogelijk volwassen worden. Dus: integreren *en* als apart vak.

Er is behoefte aan een 'visual' per leergebied die zichtbaar maakt hoe DG, maar ook Burgerschap (BS), in de andere leergebieden terugkomt.

Eigenaarschap is in alle gevallen wel belangrijk. Waar horen de inhoud en / bouwstenen van de grote opdrachten thuis? Dat bepaalt voor een groot deel wie eigenaar is.

Burgerschap en Digitale Geletterdheid

Grote opdrachten

Er is erg veel overlap. Ook in veiligheid, privacy en big data zit BS. En tussen BS en digitale economie is ook een lijntje.

Bouwstenen

Meedoen aan de maatschappij vraagt in eerste instantie om je staande te kunnen houden. Krijgt dat voldoende aandacht? Nu ligt er veel nadruk op het aspiratieniveau, voor velen kan dat te hoog zijn. **Digitale zelfredzaamheid** is erg belangrijk. Het helpt mogelijk om dat nadrukkelijker en explicieter te vermelden. Misschien wel op het niveau: digitale formulieren kunnen invullen, je DigID kunnen gebruiken, enzovoorts. Dat is mogelijk een bouwsteen.

Typisch voor BS: je moet een tekst kunnen **publiceren**. Dat kun je dan doen met de tools die je bij DG hebt geleerd. Vergelijkbaar: het gaat bij BS over het vormen van je eigen identiteit. Dat kan door de digitalisering van onze maatschappij op duizenden manieren. Dat is mogelijk een bouwsteen.

Je kunnen verplaatsen in de waarheid van een ander en die begrijpen, kan wellicht door te kijken naar de **(online) bronnen** die iemands standpunt hebben gevormd of gevoed. Het gaat dan niet om de inhoud, niet om het standpunt zelf, maar om de informatievaardigheid die er mee gemoeid gaat. Je leert dat er niet 'de' gemeenschap is, maar dat iedereen onderdeel is van 'een' gemeenschap (met verschillende waarden gebaseerd op andere bronnen). Een vorm daarvoor is wellicht het verdedigen van andermans standpunten (a.d.h.v. specifieke bronnen).

Nederlands en Digitale Geletterdheid

Grote opdrachten

Veel leerlingen beheersen online informatievaardigheden onvoldoende. En Informatievaardigheden zijn taalvaardigheden. Dus moet Nederlands de definitie van 'geletterdheid' aanpassen, omdat geletterdheid zowel offline als online kan omvatten. Digitale geletterdheid moet expliciet en uitgebreid een plaats krijgen in het curriculum Nederlands. En dat gaat verder dan slechts aan iedere grote opdracht en/of bouwsteen "en online" toevoegen.

Bouwstenen

Informatievaardigheden passen heel goed bij Nederlands. Maar dat zou specifieker en uitgebreider beschreven mogen worden. Het gaat om het proces van dataverzameling, informatie en kennis. De parallel met Nederlands, waar het gaat om het verwerven, verwerken en verstrekken van informatie en om lezen, begrijpen en interpreteren, ligt voor de hand.

Beeldtaal kan ook een (gemeenschappelijke) bouwsteen zijn. Beeld is een manier van communiceren. Zowel in passieve als actieve zin.

Bij filmanalyse (passief) gaat het bijvoorbeeld ook om beeld en taal. Of bij nieuwsbegrip; niet alleen dat wat er gezegd wordt is van betekenis, maar ook de beelden die worden gebruikt. Bij het maken van een productie bij een authentieke tekst (actief) gaat het ook over beeld en taal. Een leerling moet weten hoe verschillende tekstvormen en –middelen gebruikt kunnen worden (en gebruikt worden) om een boodschap over te brengen. Een leerling moet in staat zijn om middels beeld een complexe boodschap over te brengen.

Wij zijn producenten en consumenten. En er is een onzichtbaar publiek. We reageren daarop door extra ons best te doen, door voortdurend te corrigeren. Dat hoort bij communiceren.

Publieksbesef kan om die reden ook een bouwsteen zijn. Dezelfde informatie voor verschillende publieken heeft een verschillende betekenis. Twee verschillende mensen lezen hetzelfde en besluiten iets anders. Hoe kan dat? Dat heeft te maken met perceptie en voorkennis.

Ook de **materialiteit** van taal is belangrijk. De informatie in een vlog van iemand in een buitenwijk of diezelfde informatie in een wikipedia lemma of diezelfde informatie in een reclame kan iets heel anders betekenen: context collapse. Hoe leer je kinderen daarin een onderscheid te maken?

Tot slot kennen digitale teksten andere **overtuigingsstrategieën** dan niet-digitale teksten. Ook daar moet aandacht voor zijn.

Kunst en Cultuur en Digitale Geletterdheid

Grote opdrachten

Beeldgeletterdheid zou het grote begrip moeten zijn in de grote opdracht communiceren en samenwerken. Beeld is meer dan slechts illustratief, beeld is ook taal.

Daarnaast ligt er in de grote opdracht innovatie ook een kans om een link te maken met kunst en cultuur.

In de grote opdracht toepassen en ontwerpen ontbreekt 'hoe verhoud ik mijzelf tot beeld?'

Bouwstenen

Achter diverse presentatievormen zit technologie. Maar aan de representatiekant ontbreekt nog iets:

1. Hoe communiceer je met beeld (er zijn bijvoorbeeld steeds meer iconen)?
2. De affectieve kant van beeldgeletterdheid (wat ervaar je erbij?) en verwondering en esthetiek.

Andere, mogelijke bouwstenen:

- Het creëren van je eigen (digitale) potfolio, als spiegel van de wereld.
- De relatie met werk en toekomstperspectief.
- Beeldverhaal = Nederlands, hoe bouw je een verhaal op
Beeldcultuur = K&C
Beeldproductie = maakproces, komt nog te weinig terug
Beeldtaal = dit dreigt nergens terug te komen
- Overeenkomsten en met name de verschillen tussen taal in tekst en taal in beeld.
- Zelf nepnieuws maken.